

DE ROEP VAN DE KRAANVOGEL

Reetta Ranta

DE ROEP VAN DE KRAANVOGEL

Ontdek de geheime boodschappen
van vogels en vind geluk en betekenis
in de natuur

Vertaald uit het Fins door Petri Hoogendijk en
Adriaan van der Hoeven

Gepubliceerd met steun van FILI – Finnish Literature Exchange

ISBN 978-90-492-1387-9

ISBN 978-94-023-3073-1 (e-book)

ISBN 978-90-492-1526-2 (audio)

NUR 400

Oorspronkelijke titel: *Sielulinnut*

Vertaling: Petri Hoogendijk en Adriaan van der Hoeven

Omslagontwerp: Riika Haro, bewerkt door Pinta Grafische Producties

Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2025 Reetta Ranta. Original edition published by sks Kirjat, 2025.

Dutch language edition published by agreement with Reetta Ranta
and Agency Ahlbäck Oy, Helsinki, Finland.

© 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor papa, die met vogels sprak

INHOUD

VOORWOORD	9
VOLKSGELOOF EN ZIELENVOGELS	13
DE MELKWEG EN DE MENSEN VAN HET VOGELOORD	31
FINSE VOGELS EN HUN BETEKENISSEN	35
De oehoe - zonderlinge oehoe-roeper	37
De raaf - zorgenwegnemer en hulpje van de tovenaer	47
De parelduiker - slangachtige duikmeester	55
De kraanvogel - de langverwachte koning van het veen	59
De taigagaai - zielenvogel van de jagers	65
Duiven - symbolen van hoop en vrede	69
De koekoek - koekoek roepende geluksvogel	75
De wilde zwaan - boodschapper tussen onder- en bovenwereld	81
De merel - virtuoze zanger van de wedergeboorte	91
De zwaluwen - heilige geluksvogels	97
De duikeend of brilduiker - de legger van het wereld-ei	103
De mezen - brengers van geluk	109
De spechten - voor gevaar waarschuwende hameraars	115
De kraai - krassende slimmerik	121
De mus - bringer van dood en rijkdom	127
VOGELS ALS BRON VAN WELZIJN	133
DE TOEKOMST VAN DE VOGELS	137
PROVINCIALE VOGELS	143
DANK- EN SLOTWOORD	145
BRONNEN EN INSPIRATIE	153

VOORWOORD

Ik ben nu al verliefd op Australië – en dan vooral op de vogels van dit land! Meteen al tijdens de taxirit van het vliegveld naar mijn logeeradres drongen hun spannende geluiden door het open autoraam naar binnen. Ik kreeg direct het gevoel dat ik in een compleet nieuwe wereld was beland! Om de haverklap is hier het grappige geschater te horen van kookaburra's (ik weet nu dat deze ijsvogelsoort ook lachvogel wordt genoemd), en mijn kleintje van twee giechelt vrolijk met de vogel mee. Bij aankomst stootten we op de stoep gelijk op een wilde kalkoen (eigenlijk een boskalkoen, of in het Engels: Australian brushturkey), wat een leuke aanblik was. En hoe schattig zijn niet de parelwitte grote geelkuifkaketoets, die in verhalen en tradities van sommige Aboriginalgemeenschappen bekendstaan als gezanten van leven en dood. Daarnaast hebben we witkopmeeuwen en spitskuifduiven (een duif met een kuif!) gezien, en vandaag flaneerde midden op straat een Australische witte ibis, een sierlijke pelikaanachtige.

Het is trouwens niet zo vreemd dat juist de vogels, en vooral hun geluiden, me hier opvallen: tegenwoordig gaat men ervan uit dat de zangvogels zo'n vijftig miljoen jaar geleden zijn ontstaan op de landmassa die zich ooit van het super-

continent Gondwana afscheidde en vervolgens uiteenviel in Australië, Nieuw-Zeeland, Papua Nieuw-Guinea en Antarctica. Tim Low heeft hierover een prachtig boek geschreven: Where Song Began: Australia's Birds and How They Changed the World.

SEPTEMBER 2018, AUSTRALIË

DAGBOEKAANTEKENINGEN

Vogels zijn een verbazingwekkend voorbeeld van hoelang er al leven op aarde is: ze ontwikkelden zich zo'n honderdvijftig miljoen jaar geleden in het Jura-tijdperk uit de dinosaurussen en worden tegenwoordig gerekend tot de subgroepen van de Theropoda, zoals de Coelurosauria, Maniraptora en Paraves. Vogels bestaan dus al veel langer dan wij en leven sinds het ontstaan van de mens met ons samen.

Wanneer ik rond de wereld reis, sta ik dikwijls versteld van de veelvormigheid van vogels: hun zang, verenpracht en eigenaardige gedrag blijken per werelddeel en klimaatzone steeds enorm van elkaar te verschillen. Het is bijna niet te bevatten dat bijvoorbeeld de struisvogel, de pinguïn en de kolibrie allemaal vogels zijn – zo verschillend als ze zijn. Vogels bevinden zich bovendien overal om ons heen: in de stad en op het platteland, in woestijnen en op gletsjers, aan de randen van parken, boven daken en diep in bossen. Ze wijzen ons erop dat de wilde natuur nog steeds deel uitmaakt van ons dagelijks leven, ook al beseffen we dat niet altijd.

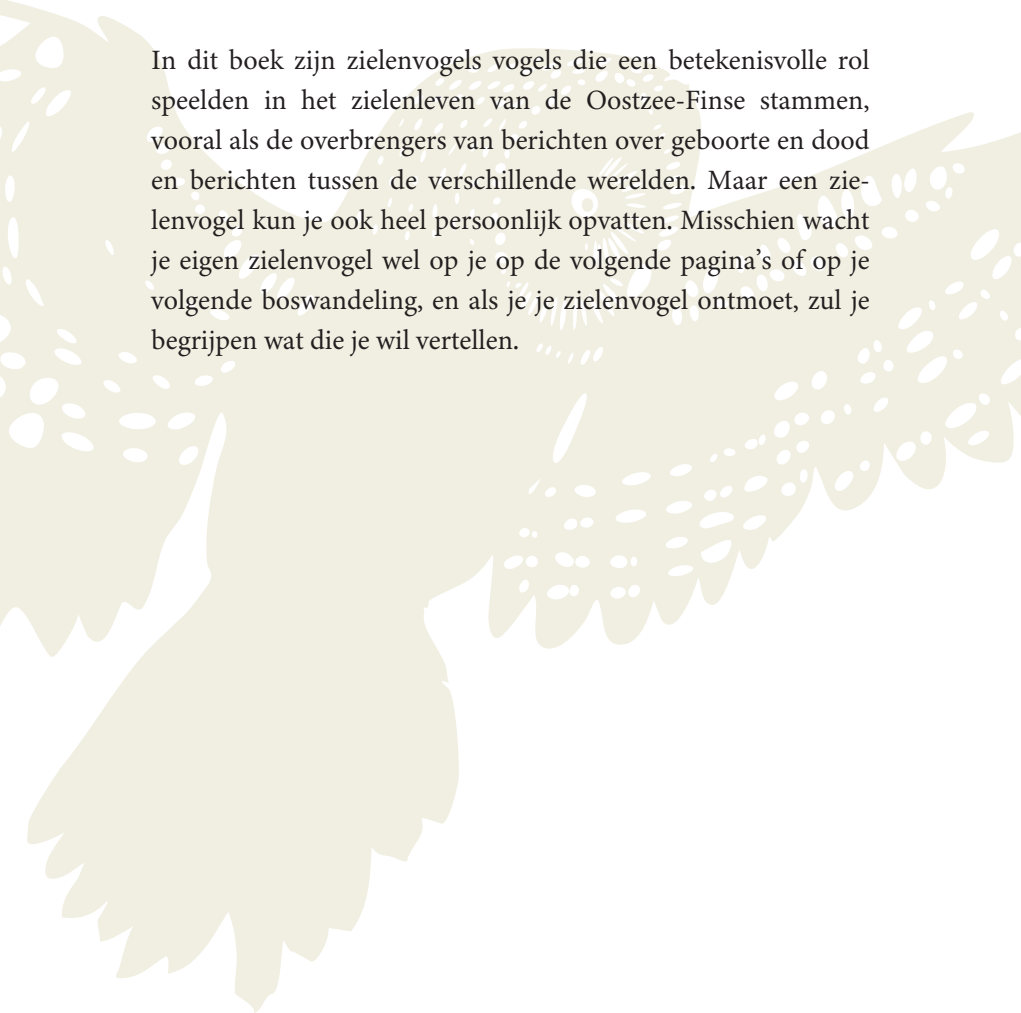
De Finstalige namen van vogels zijn vaak duizenden jaren oud: *pääsky* (zwaluw), *västäräkki* (kwikstaart), *huuhkaja* (oehoe), *kurki* (kraanvogel), *joutsen* (zwaan), *korppi* (raaf), *varis* (kraai) en *kuikka* (parelduiker) zijn namen die in de mondelinge overlevering sinds de jager-verzamelaars uit de steentijd bewaard zijn gebleven. Voordat in de negentiende eeuw de wetenschappelijke namen en officiële classificaties van vogels in gebruik werden genomen, identificeerde het volk de vogels met hun eigen woorden en verdeelde ze onder in zangvogels, watervogels en kleine vogels.

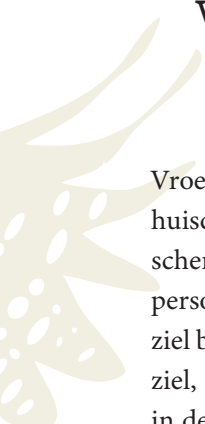
Onze voorouders zagen in vogels ook meer dan mooie geluiden of een smakelijke vangst. In veel culturen, ook in de Oostzee-Finse mythologie, geloofde men dat vogels boodschappers waren tussen de wereld van de levenden en de wereld van de doden. De zwaan bewaakte de poorten van het dodenrijk Tuonela, de roep van de zwarte specht kon een voorteken zijn van de dood, en vooral kleine vogels, met name mussen, werden als zielenvogels beschouwd – wezentjes die berichten van gene zijde overbrachten of in de gedaante waarvan overledenen een bezoekje brachten aan hun naasten.

Onze grootouders kenden waarschijnlijk nog heel goed het gezang en de namen van vogels. Tegenwoordig kan het voor veel stedelingen lastig zijn om verschillende kleine vogels en watervogels te herkennen. Maar het is voor de mens nog steeds mogelijk om het contact met vogels te hervinden en te koesteren. Wanneer we kennismaken met vogels, hun bewegingen leren volgen en de verschillende soorten en hun geluiden leren herkennen, kunnen we misschien ook de weg terugvinden naar het magische bos uit onze jeugd.

Wanneer we met de oude mythes in gedachten vogels gaan observeren, kan elk bezoek van een vogel, elk gefluit in onze nabijheid en elke veer langs het pad betekenis krijgen en een uitnodiging zijn om even te stoppen, te luisteren en te beseffen dat we deel uitmaken van iets groters.

In dit boek zijn zielenvogels vogels die een betekenisvolle rol speelden in het zielenleven van de Oostzee-Finse stammen, vooral als de overbrengers van berichten over geboorte en dood en berichten tussen de verschillende werelden. Maar een zielenvogel kun je ook heel persoonlijk opvatten. Misschien wacht je eigen zielenvogel wel op je op de volgende pagina's of op je volgende boswandeling, en als je je zielenvogel ontmoet, zul je begrijpen wat die je wil vertellen.

VOLKSGELOOF EN ZIELENVOGELS

Vroeger geloofde men dat er verscheidene zielen in de mens huisden. De belangrijkste daarvan waren de zelfziel, de beschermziel en de levensziel. De zelfziel had betrekking op de persoonlijkheid en het bewustzijn van de mens. De beschermziel betrof de beschermgeest die de mens begeleidde. De levensziel, ook wel *löyly* genoemd, was de levenskracht die zich uitte in de vorm van ademhaling, warmte, hartslag en bloedstroom. Als het leven stopte en de ademhaling ophield, wist men dat de levensziel het lichaam had verlaten. De levensziel kon de gedaante hebben van een klein dier, zoals een vlinder, vlieg of vogeltje: de zielenvogel.

In de traditie van de Finnen en de Fins-Oegrische volken was de zielenvogel niet alleen een drager van de ziel, maar ook een beschermer en gids in de verschillende levensfasen. Bij de Sibेरische Chanten en Mansen (ook bekend onder hun oude namen Ostjaken en Wogoelen) werden er bij de geboorte van een meisje beelden voor haar gesneden in de vorm van een vogel, zoals twee raven, eksters of haviken, afhankelijk van de geboortestreek van het kind. De vader of een broer maakte de vogels, die het meisje beschermden, en later bewaarde de vrouw ze in haar uitzetkist.

Na haar overlijden werden de zielenvogels naast haar in het graf gelegd.

Men was van mening dat iedereen een zielenvogel had die bij onze geboorte de ziel in ons lichaam brengt en na onze dood de ziel weer meeneemt. Omdat de zielenvogel in onze slaap vrij kon rondvliegen, bevestigden de Chanten en de Mansen een beeldje van een slaapvogel aan de wieg, zodat de ziel tijdens de slaap op zijn plek bleef. Ook de Kareliërs hadden de gewoonte om houten zielenvogels in de slaapkamer te plaatsen ter bescherming van de slapende persoon. Zielenvogels speelden ook een rol in slaapliedjes:

*Slaap maar, slaap maar
weidevogel
Word maar moe kleine
kwikstaart
Slaap op het goede grasland
Zijg op de witte weide
Slaap, kom van de kachel*

*Naar het kindje, naar de
wieg
Onder de dekens van de
zuig'ling
In de kleertjes van het
kleintje.*

SKVR IV3 3879. MOLOSKOVITSA, CENTRAAL INGERMANLAND

JUHO LUKKARINEN. 1911

In de traditie van de Samen speelden vogels een belangrijke rol als geestelijke hulpjes van de noaidi's ofwel zieners of sjamanen. De noaidi kon gebruikmaken van vogels bij het waarzeggen, zijn reizen naar het dodenrijk of het ontvangen van boodschappen uit andere werkelijkheden. Een veelvoorkomende naam van een hulpvogel was Vuokko. Die trad op als boodschapper van de noaidi, bracht rijkdom door van anderen te stelen en kon de ziel van de noaidi overbrengen wanneer die in trance was tussen de wereld van de levenden en het dodenrijk. Hulpgeesten staan ook

afgebeeld op de traditionele sjamanentrommels van de Samen in de gedaante van een vogel, een slang of een ander dier.

Vuokko heeft in de Fins-Karelische mythologie een tegenhanger in de vorm van een reusachtige arend, ook bekend als de helper van Louhi, de mythische heks van het Noorden, die onder meer voorkomt in het epos *Kalevala*. Zowel de Finnen als de Samen zagen vogels als wezens die het vermogen hadden om met mensen te communiceren en kennis konden overbrengen tussen de zichtbare en de onzichtbare wereld.

Folkloristen gaan ervan uit dat het bij de Fins-Oegrische volken de gewoonte was om midden op akkers een boom te laten staan voor zielenvogels, ofwel de overledenen, waarop de zielenvogels konden gaan zitten. Ook elders op de wereld bestaat deze gewoonte, zoals bij bepaalde stammen op Borneo. Verwijzingen naar zulke bomen vind je bijvoorbeeld in de Karelische volkspoëzie:

Gerst zaaien – Lemminkäinen's vers

*Kleine Pikka brandde een stuk bos plat,
Maakte vlak en onderwierp de grond;
Liet één berkje op het veld
Voor de vogels om in te rusten,
Voor de arend om in te zitten.
De arend vloog door de lucht,
De vogel zweefde op zijn vleugels
Kwam de boom bekijken:
'Waar is die voor nodig?'
'Daarom mocht hij blijven staan
Voor de vogels om in te rusten,
Voor de arend om te zitten.'*

SKVR VIII 791. SUISTAMO, LADOGA-KARELIË

D.E.D. EUROPÆUS. 1845

In veel tradities zijn vogels op de een of andere wijze verbonden met de dood. Wanneer iemand stierf, werd op zijn grafsteen een uit hout gesneden zielenvogel bevestigd om de overledene op weg naar het hiernamaals te beschermen en te begeleiden. In de Finse provincies Karelië en Häme en ook in Denemarken en Duitsland werden houten vogels aan graven bevestigd. En in de hele wereld zie je nog steeds verschillende vogels afgebeeld op graven en in necrologieën.

In het Scandinavische, Finse en andere Oostzee-Finse volksgeloof dacht men dat vogels de dood konden aankondigen als ze op het erf verschenen. In Finland geloofde men dat een overvliegende raaf een voorbode was van de dood, en het krassen van de raaf kon een waarschuwing zijn voor een naderend verlies. Ook het gedrag van een andere grote zwarte, donkere of vreemd uitzierende vogel of het afwijkende gedrag van een vogel kon de dood aankondigen. In Zweden wordt het hoehoe-geluid van een bosuil (*Strix aluco*) traditioneel gezien als een teken van een naderende dood.

Men zegt dat er een grote zwarte vogel geruisloos voorbij de plaats vliegt waar spoedig iemand zal sterven. Die vogel wordt meestal 's morgens vroeg waargenomen.

SKS KRA. VIHTI. KAARLO RANTA 902. 1937

In de mythologie van de Chanten en de Mansen komt ook een gevleugelde schim, schaduwziel of schimziel voor: een ziel die de mens buiten het lichaam volgt en die bij een naderende dood begint te kriesen. Als de dood een kind nadert, klinkt het geroep van de schimziel als een kinderstem. Bij het horen van het gekrijs van de schimziel werd soms gezegd: 'Kom dichterbij als een familie-

lid van mij doodgaat.' Wanneer het geluid inderdaad dichterbij kwam, dan was het zeker een aankondiging van de dood van een naaste. Ook in de Finse folklore kende men een dergelijke, nog angstwekkender, zielswezen: *liekkiö*. Dat was een spookvogel die onrustig in de duisternis fladderde en mensen in het bos kon achtervolgen. Zijn geluid varieerde: hij kon roepen, krijsen of zelfs de menselijke stem nadoen.

In oude klaagzangen in Karelië, Estland en Rusland werd gevraagd of de ziel, bijvoorbeeld de ziel van een overleden familielid, een verdwenen geliefde of een dochter die het ouderlijk huis had verlaten, in de gedaante van een vogel kon verschijnen; in Estland ook in de gedaante van een vlinder of een vlieg. In Russische klaagzangen wordt gehoopt op een havik, duif, koekoek of nachtegaal. In de Karelische folklore verzoekt men de overledene te verschijnen als zwaan, eend of gans. De overledene kreeg ook vaak poëtische en liefkozende namen, zoals *dierbare duizendverenvogel* of *vlindervogeltje*.

Die traditie is waarschijnlijk een manier om de angst voor de dood te verzachten: men wenste dat de ziel verscheen als een mooi vogeltje of een vlinder en niet als een angstaanjagend spook. Anderzijds gaat het hierbij ook om de troostrijke gedachte dat de overledenen niet definitief verdwijnen maar dat hun geest dicht bij de levenden blijft voortbestaan en via de natuur bereikbaar en herkenbaar is.

De dood van mijn stiefvader Hannu werd voorafgegaan door een vreemde gebeurtenis. Het vakantiehuisje van mijn moe-

der en Hannu in Ruokolahti was hem heel dierbaar en we brachten daar veel tijd samen door. We bewonderden er de vele vogels, zoals zwanen, eenden en parelduikers.

Op een dag ging ik met een vriend naar het huisje, maar toen we daar aankwamen, zagen we een grote bonte specht dood op de verandatrap liggen. Het voelde als een voorteken. Samen begroeven we de vogel. Een tijdje later stierf Hannu.

Het volgende voorjaar ging ik samen met mijn moeder voor het eerst na Hannu's dood naar het huisje. Op de aanlegsteiger lag een kuifeend, de kop in de veren, heel stil. We dachten eerst dat de vogel gewond was of dood, maar hij ademde en bewoog nog. Hij was helemaal niet bang voor ons en lag daar lange tijd alleen maar te rusten.

Terwijl we zachtjes met elkaar praatten, keken we naar de vogel. En toen stond hij rustig op en vloog weg. De kuifeend was kerngezond. Hij was gewoon even bij ons komen uitrusten. We kregen sterk het gevoel dat het Hannu was. Dat hij was teruggekomen om te laten zien dat alles goed was.

ANNIKA HIMBERG, 49 JAAR

Toen ik mensen voor mijn boek interviewde over hun ervaringen met zielenvogels, werd me duidelijk dat het niet alleen om oude mythes gaat: het verschijnen van vogels op het moment van de dood of bij het naderen ervan is een ervaring die veel mensen ook nu nog delen met onze voorouders.

Een zielenvogel kon ook met andere zaken dan de dood verband houden: de Chanten en de Mansen bijvoorbeeld hadden mythes waarbij de ziel van een levende buiten het lichaam kon

verschijnen in de gedaante van een vogel of een ander wezen met vleugels. De ziel, die zij *is* noemen, kon bijvoorbeeld als zwaluw het lichaam verlaten en als vlieg terugkomen. In volksverhalen wordt verteld hoe een door zendelingen in brand gestoken geest als zwaan naar de hemel opvloog, en in een ander verhaal vluchtte de geest in de gedaante van een ekster om het vuur te ontwijken. Een jonge vrouw kon in de gedaante van een uil verschijnen voor de man die haar ten huwelijk zou vragen, ofwel voor de man waarnaar haar ‘navelbloed, naar de wil van de goden, was toegestroomd’.

In de Oostzee-Finse volkspoëzie spelen vogels ook een centrale rol bij het ontstaan van bier. In het gedicht ‘De geboorte van het bier’ in de *Kanteletar* wordt beschreven hoe de kwikstaart water draagt, het roodborstje hout hakt en de mees bier brouwt. Ook in het twintigste vers van het epos *Kalevala* spelen vogels een rol bij de bereiding van bier. De bij wordt op pad gestuurd om nectar en mede te halen, die nodig zijn om het bier te fermenteren. Als die bij de drank worden gevoegd, begint die te schuimen en benevelt die zowel de held Lemminkäinen als Ahti, de watergod. Osmotar, de godin van het bier, schrikt en denkt dat ze een slecht brouwsel heeft gemaakt, maar het roodborstje en de lijster loven de drank. In het vers staat dat het bier lekker was, een goede drank voor vromen, en dat het de vrouwen liet lachen en de mannen een goed humeur gaf. En zo ontstond met behulp van vogels zelfs het eerste bier.

Zienvogelmythes beperken zich niet tot de Fins-Oegrische volken, ze komen voor in verschillende culturen over de hele wereld. Die mythes hebben hun oorsprong in de prehistorie en

bestaan tot op de dag van vandaag. Op de 17.000 jaar oude tekeningen in de grotten van Lascaux in Frankrijk bijvoorbeeld staat een bizonjager met zijn zielenvogel afgebeeld.

In de oude Egyptische mythologie werd de *ba*, de ziel, vaak afgebeeld als een vogel met een mensenhoofd. Men geloofde dat de *ba* na de dood het lichaam kon verlaten en zich vrij mocht bewegen, maar dat die ook weer naar het lichaam moest terugkeren, zodat de ziel kon voortleven in het hiernamaals. Dit vereist dat het lichaam wordt bewaard, waar het gebruik van het balsemen deels vandaan komt. In een beschrijving vliegt de *ba* uit het lichaam, gaat dan op een tak van een wilde vijgenboom (*Ficus sycomorus*) zitten en krijgt eten en water van de hemelgodin Noet. Wilde vijgenbomen werden vaak in de buurt van graven geplant, wellicht speciaal voor de zielenvogel. Ook van Osiris, de god van het dodenrijk bij de oude Egyptenaren, is een afbeelding gevonden waarop hij in een boom zit in de gedaante van een vogel.

In het oude Griekenland en Rome werden de sirenen vaak afgebeeld met het lichaam van een vogel en het hoofd van een vrouw. De sirenen lokten zeelieden naar zich toe met hun hypnotiserende en onweerstaanbare gezang en stortten hen vervolgens de dood in. Onder meer in grotgraven uit de Romeinse tijd zijn afbeeldingen van sirenen gevonden.

Ook in Azië en Rusland bestaan allerlei mythes met betrekking tot zielenvogels: de Nganasanen noemen de zielenvogel van de mens *nüm*, en de Nanai, die in het verre oosten van Siberië wonen, onder meer langs de onderstroom van de rivier de Amoer,

gelooven dat de menselijke ziel voor de geboorte als klein vogeltje in een grote heilige boom in de hemel leeft, waaruit het vervolgens neerdaalt naar de moederschoot. Wanneer het kind tijdens het eerste levensjaar sterft, keert zijn ziel naar die boom terug.

Volgens de mythes van de volken in het Altaj-gebergte in Centraal-Azië kan de ziel als een vogel buiten het lichaam verschijnen. Vooral wanneer een kwaadaardige geest de ziel nadert, kan deze in paniek raken en wegvlugten in de gedaante van een vogeltje. Volgens het geloof van de Altaj waren ook hun stamouders vogels, waaronder de uil, de kraanvogel, de zwaan, de gans, de eend, de roodkeelduiker, de koekoek, de raaf en de zwarte kraai. De sjamanen van de Altaj dosten zich uit in een pak met vogelveren en geloofden dat de eerste sjamaan door een vogel was verwekt. Elke sjamaan had een zielenvogel die op de offerplaatsen van de Altaj-volken aan de top van een paal werd bevestigd. Die zielenvogel kon een echte, dode vogel zijn, zoals een arend of een raaf, of een uit hout gesneden vogel. Een houten beeldje was gebruikelijk wanneer er geen echte vogel beschikbaar was. De vogel verbeeldde de ziel van de sjamaan en fungeerde als gids naar de geestelijke wereld. De paal waaraan de vogel werd bevestigd, verbond de aarde met de hemel, en met behulp daarvan kon de ziel zich naar een andere dimensie verplaatsen.

Ook elders werden vogels gezien als de ziel van overledenen, waardoor ze bescherming genoten. Onder meer in Schotland was het verboden om meeuwen te doden, omdat men geloofde dat die de ziel van de doden, vooral van omgekomen zeelieden, bij zich droegen. Onder zeelui werd over het algemeen gedacht

dat stormvogels en meeuwen de zielen van de doden met zich meedroegen.

Aan zielenvogels werd ook eten en water gegeven op begraaf- en offerplaatsen. In de oosters-orthodoxe traditie worden op graven nog steeds graankorrels achtergelaten, zodat de zielen van de overledenen die als vogels langskomen te eten hebben. In India worden graven voorzien van stenen schaaltes waarin water voor de vogels wordt gedaan. Dergelijke in houten kruizen gesneden kommetjes bestonden in de achttiende eeuw ook nog in Duitsland. En men gaat ervan uit dat de komstenen, kleine in stenen gehakte holten die op prehistorische begraafplaatsen in Finland waren gevonden, schaaltes waren die gevuld werden met zaden en water voor de zielenvogels. De zorg voor de doden was de verantwoordelijkheid van de familie en met voedseloffers wilde men ofwel bescherming van de doden vragen ofwel de doden mild stemmen.

De relaties die de noordelijke volken, zoals de Oostzee-Finse, Samische, Siberische en Noord-Amerikaanse inheemse volken met vogels hadden lijken in menig opzicht op elkaar. Vogels worden beschouwd als geestelijke gidsen en intermediairs wier aanwezigheid in dromen, rituelen of de natuur als betekenisvol wordt gezien. Veren, slagpennen en zelfs de bewegingen en het gezang van vogels zijn voortekenen die helpen om de wereld en de cycliteit ervan te begrijpen.

Voor veel Noord-Amerikaanse inheemse volken zijn vogels heilige wezens en veel van die volken hebben stamnamen die naar vogels verwijzen. Vogels fungeren ook in de Noord-Amerikaanse